

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.46/2021/17.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. július 13.

Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége

Terhelt: terhelt

Első fok: Szigetszentmiklósi Járásbíróság, 5.B.368/2018/44., ítélet, tárgyalás,
2019. szeptember 24.

Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 2.Bf.722/2019/11., ítélet, nyilvános
ülés, 2020. február 7.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szigetszentmiklósi Járásbíróság

5.B.368/2018/44. számú, illetőleg a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bf.722/2019/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 18.000 (tizennyolcezer) forint bünygyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Szigetszentmiklósi Járásbíróság a 2019. szeptember 24-én kihirdetett 5.B.368/2018/44. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], valamint a korábbi próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és a próbára bocsátást megszüntette. Ezért a terheltet halmazati büntetésül 200 napi tétel, napi tételenként 1.200 forint, összesen 240.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a bűnjelekről és az eljárási illeték viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. február 7-én meghozott 2.Bf.722/2019/11. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, mellőzte a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezését és a próbára bocsátást megszüntető rendelkezést, valamint a halmazati büntetésre történt utalást. A pénzbüntetés napi tételeinek számát 120 napra, az egy napi tétel összegét 1.000 forintra, így a pénzbüntetés összegét 120.000 forintra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan – a rágalmozás vétségének vádja alóli felmentés érdekében.

[4] Kifejtette, hogy az okirati bizonyítékok nem támasztják alá, hogy ő valótlanságot állított, ellenkezőleg, éppen megerősítik az általa elmondottakat.

[5] Álláspontja szerint a bizonyítékok ellentmondanak az ítéleti tényállásban megállapított tényeknek, az ítélet valótlanságokat tartalmaz.

[6] A magánvádló a bíróság előtt valótlanul állította, hogy a vállalkozása veszteséges volt, ennek ellentmondanak a rendelkezésre álló éves beszámolók. Ezt az ellentmondást azonban sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem oldotta fel.

[7] Vitatta az önkormányzat által az üzleti terv megvizsgálására megbízott kft. szakértői kompetenciáját.

[8] Indokai szerint mind az első-, mind a másodfokú bíróság nagy mértékben tévedett abban, hogy a tárgyi bizonyítékok nem támasztják alá a terhelt oldal álláspontját, mely szerint a magánvádló vállalkozását ki kell vizsgálni annak vonatkozásában, hogy mit csinál valójában.

[9] Hivatkozott arra, hogy az eljáró bíró vele szemben elfogult volt, mert a tárgyalás során számos eljárási hibát vétett.

[10] A terhelt védője az indítványban tett észrevételében kifejtette, hogy sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem fordított kellő figyelmet a Btk. 229. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerinti valóság bizonyítására, ezáltal súlyos eljárási hibát vétettek. A terhelt ugyanis az eljárás során több olyan bizonyítékot is szolgáltatott, amelyek alátámasztják azt, hogy a magánvádlóra vonatkozó állításai valósak. Hivatkozott a terhelt által becsatolt, a magánvádló gazdasági társaság éves beszámolóira.

Álláspontja szerint a bíróság téves következtetést vont le az okirati bizonyítékokból arra vonatkozóan, hogy a magánvádló évente mekkora összegből gazdálkodhatott.

Sérelmezte, hogy a terhelt által becsatolt okirati bizonyítékokat, amelyek álláspontja szerint alátámasztják, hogy a magánvádló, illetve a bíróság által rögzített 50 millió forint helyett a magánvádlói értékesítés nettó árbevétele az egyik évben 51 millió forint, míg a másik évben 53 millió forint volt. A bíróság a valósággal ellentétesen értelmezte, azaz a terhelt terhére értékelte ezt a körülményt.

Vitatta a csapadékvíz elvezetésre vonatkozó, bíróság által megállapított tényállás helyességét.

[11] Mindezek alapján kérte, hogy a Kúria elsődlegesen a jogerős ítéletet változtassa meg, és a terheltet bűncselekmény hiánya miatt mentse fel a rágalmazás vétségének vádjáról. Másodlagosan indítványozta a jogerős határozat hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

[12] A terhelt a védő észrevételéhez csatlakozott, egyben azt kiegészítette az indítványban foglaltakkal nagyrészt azonos tartalommal, valamint fényképfelvételeket is csatolt a csapadékvíz elvezetés hiányának igazolására.

[13] A magánvádló jogi képviselője kifejtette, hogy a terhelt az indítványban nem jelölt meg olyan anyagi vagy eljárásjogi szabálysértést, amely alapján felülvizsgálati indítványa megalapozott lehetne.

[14] Álláspontja szerint az indítvány teljes egészében a jogerősen megállapított tényállást támadja, ami a törvényben kizárt. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

[15] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett a Be. 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

[16] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[17] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető. A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[18] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[19] Ezzel szemben a terhelt az indítványában nagyrészt a tényállás megalapozottságát vitatta, a bizonyítást, a bizonyítékok értékelését kifogásolta. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg a terhére a rágalmazás vétsége, a magánvádoló vallomása valótlanságokat tartalmaz, ellentmond a tárgyi bizonyítékoknak, és ezen ellentmondásokat a bíróság nem vette figyelembe, továbbá a bizonyítékokból levont következtetések tévesen kerültek megállapításra. Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[20] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[21] Az indítványozó álláspontja szerint az irányadó tényállás mellett a cselekményének minősítése törvényt sértő, nem követte el a rágalmazás vétségét. Nem lejáratai szándékkal küldte meg a feljelentést a hivatásos szerveken felül másoknak is, hanem a probléma megoldása érdekében.

[22] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett rágalmazás vétségében megállapította.

[23] A büntetőjogi felelősség alapja a tényállásszerűség, amennyiben a terheltnek felrótt magatartás nem meríti ki a terhére megállapított (vagy más) bűncselekmény törvényi tényállását, felmentésének van helye. Minden más körülmény – így a cselekmény jogellenességét vagy a büntethetőségét kizáró ok – vizsgálatára akkor kerülhet sor, ha a terheltnek felrótt cselekmény (egyébként) tényállásszerű. Ezért a Kúria elsőként ezt vizsgálta meg.

[24] A Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmazás vétségét követi el, aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tény állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ. A (2) bekezdés b) pontja szerint a büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmazást nagy nyilvánosság előtt követik el.

[25] A tényállásszerűség szempontjából annak van jelentősége, hogy a rágalmazás bűncselekménye – az alapesetét tekintve – formális, tehát nem eredmény-bűncselekmény. Formális bűncselekmény esetén pedig az elkövetési tevékenység pontos meghatározásának, illetve megállapításának alapvető jelentősége van. A tárgyi oldalon ugyanis – a jogi tárgyon kívül – egyedül ez jelenti a cselekmény tartalmát. Másképpen szólva a Btk. az elkövetési magatartást a becsületcsorbításra alkalmasság függvényében határozza meg; vagyis a Btk.

megadja a védendő értéket, ami a becsület, viszont a törvény a bíróra bízta valamely elkövetési magatartás sértésre alkalmasságának eldöntését. Tehát a törvény nem ad konkrét elkövetési magatartást, hanem megfélemltetést vár el; ezért valójában nyitott a törvényi tényállás, és a törvény a bíró feladatává teszi a konkretizálást.

[26] A rágalmazás bűncselekmény jogi tárgya a – becsületjog által védett – személyiségi jogok részét képező becsület; ezáltal büntetőjogi védelmet élvez a társadalmi megbecsülés és az emberi méltóság; elkövetési magatartása pedig a becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelése, ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata.

[27] A társadalmi megbecsülés a személyről kialakult kedvező megítélés, a személy tulajdonságának, magatartásának környezetében meglévő elismertsége. A méltóság az embert adottságától függetlenül megillető bánásmód igénye. A méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő [64/1991. (XII. 17.) AB határozat indokolás D/2/b) pontja], az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében deklarált méltósághoz való jog egyik funkciója az egyenlőség biztosítása [34/1992. (VI. 1.) AB határozat indokolás III/4/3. pontja; vö. Alaptörvény (2011. április 25.) Szabadság és Felelősség Részének II. cikke].

[28] Tény fogalma alá tartozik valamely, a múltban bekövetkezett, vagy a jelenben (a megnyilatkozáskor) tartó cselekmény (cselekedet, magatartás), történés (jelenség, esemény), továbbá állapot (így az ember múltban fennállt, vagy jelenben fennálló tudatállapota is, BH 1994.171.).

[29] A tényállítás pedig olyan megnyilatkozás, melynek tartalma múltban bekövetkezett vagy jelenben tartó cselekmény, történés, állapot. Jövőbeni cselekményre, történésre, állapotról vonatkozó megnyilatkozás nem tényállítás, hanem feltételezés; nem rágalmazás, hanem legfeljebb becsületsértés alapja lehet. A tényállításnak – törvényi tényállás szerint – „valakiről” kell megtörténnie.

[30] Ehhez képest a rágalmazás megvalósulásához szükséges tényállításon olyan – a sértett magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó – nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, aminek tartalma valamely múltban megtörtént, vagy jelenben történő esemény, jelenség, állapot (BH 2009.135.). Tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig az, ha az elkövető nem tényeket közöl, hanem olyan kifejezést használ, amiből meghatározott tényre, eseményre következtetni lehet.

[31] A becsület csorbítására való alkalmasság objektív ismérv; objektíve, a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása, híresztelése alkalmas-e a becsület csorbítására. Nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hogy a tényállítás, híresztelés alkalmas-e a becsület csorbítására (BH 2001.462., BH 1999.9., BH 1992.296., BH 1981.220.). A törvény, bár az adott sértett személyét, illetve becsületét védi, azonban nem az adott sértett szubjektív becsületérzéséhez kötötte, mérten.

[32] Általában becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése, ami valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen (EBH 2014.B.16., BH 2011.186.). Becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése is, ami az emberi méltóságot támadja, vagy alkalmas arra, hogy a sértettől, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélését, az elismertségét kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja (BH 2007.4.). A becsület csorbítására alkalmasság a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti, az nem feltétele a bűncselekmény megvalósulásának, hogy a hátrányos következmény – a becsület

csorbulása – ténylegesen bekövetkezzék. Ugyancsak közömbös, hogy a tényközlés (tényállítás, híresztelés) a sértett becsületérzését ténylegesen érintette, sértette-e.

[33] A rágalmazás szándékos bűncselekmény; a bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik és objektíve alkalmas a sértett személy becsületének csorbítására. Nem feltétele azonban a bűnösségnek a sértési célzat, és közömbös a motívum is.

[34] Ezért a bűnösség megállapítása szempontjából közömbös a tényállítás valótlanságának tudata, a valóságtartalom tisztázatlansága, vagy annak az elkövető tudatában való mikénti feltevése, feltételezése, s az ebben való jó-, vagy rosszhiszeműség. A szándékosság megállapításához elégséges, ha az elkövető tudata átfogta, hogy tényközlésének tartalma – az általa állított, híresztelt tény – becsület csorbítására alkalmas (EBH 1999.87., BH 1999.540.).

[35] Mindez azt is jelenti, hogy sem az adott tény valósága, sem a tényközlés közérdektől vagy jogos magánérdektől vezéreltsége, ilyen motívuma, illetve célzata önmagában, közvetlenül nem zárja ki a becsület csorbítására objektíve alkalmas tartalmú tényközlés jogellenességét.

[36] Ehhez képest a bíróságnak először abban kell állást foglalnia, hogy a felrótt magatartás tény állítása, híresztelése vagy tényre közvetlenül utaló kifejezés használata-e. Ha a cselekmény nem tartozik a tényállítás fogalma alá, akkor nem is tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény.

[37] A tényállítás (híresztelés stb.) törvényi tényállás szerinti fogalmának megvalósulása szempontjából az adott megnyilatkozás önmagában – s nem pedig alapjogi viszonyban – vizsgálendő (BH 2013.204.). Ha a megnyilatkozás tényállítás (híresztelés stb.), akkor kell azt vizsgálni, hogy a becsület csorbítására objektíve alkalmas-e, ha pedig a tényállítás becsület csorbítására objektíve nem alkalmas, akkor a cselekmény nem tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény. Ugyanez a helyzet tényre közvetlenül utaló kifejezés esetében is.

[38] Mindez jelen ügyben a következőket jelenti.

[39] Kétségtelen, hogy a jogerős ítéletben a bűnösség alapját képező kijelentések mind múltbeli, mind jelenben tartó tevékenységre vonatkoznak, mert azt tartalmazzák, miszerint az érintett, önkormányzati tulajdonú nonprofit kft. „azt hazudja”, hogy csapadékvíz elvezetést végez, „és ezért vesz fel évi 50 millió forint közpénzt”. „Mit csinál a közpénzzel ez a cég, mert csapadékvíz elvezetést biztosan nem.” „Azért rágalmaz meg embereket, civileket bűncselekmények elkövetésével, hogy a pénzek valódi felhasználása ne legyen megkérdőjelezve?” (elsőfokú ítélet 5. oldal 1. pont), „a kft. hazudott..., mert azt állította, hogy csapadékvíz elvezetést végez a városban...” (elsőfokú ítélet 2. pont).

[40] Ezek a kijelentések nem tényállítások, hanem az önkormányzat által alapított kft. tevékenységének a kritikája. A sértett kft. közfeladatot lát el, az erre vonatkozó fenti kijelentések nem érik el a büntetőjogi értékeléshez szükséges küszöböt, nem konkretizálódott olyan tény állítására, amely valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen.

[41] Más a helyzet a

„mivel ennek a cégnek nem fedezhető fel valós tevékenysége, ezért csúnya dolgokra használja fel ezt a pénzt, s bár nem állítjuk, de elgondolkozunk rajta, hogy esetleg pénzmosásra? Azért hazudozik ez a közpénzzel elszámolni képtelen, valós tevékenységgel nem rendelkező cég bárkiről, hogy ne birizgálják meg, hova folyik mindannyiunk pénze? Azért rágalmazza meg az embereket, hogy saját esetleges bűneit leplezze” (elsőfokú ítélet 5. oldal 3., 4. pont), „...bár nincs csapadékvíz elvezetés, mégis van egy olyan cég, 100%-ban önkormányzati tulajdonú cég, amely ezért és erre vesz fel évente több, mint 50 millió forint

közpénzt! Abban biztosak vagyunk, hogy ez a cég nem csapadékvíz elvezetésre költi ezt a pénzt, azaz mindannyiunk pénzét, a közpénzt.” (elsőfokú ítélet 5. oldal 7. pont) kijelentések esetében.

[42] Ezen tényállítások közvetlenül arra vonatkoznak, hogy a sértett kft. valós tevékenységet nem végez, a közpénzt pénzmosásra használja fel. Ekként ez már nem a közfeladat ellátása mikéntjének a kritikája, hanem a becsület csorbítására alkalmas tény, bűncselekmény elkövetésének az állítása.

[43] Amennyiben tehát a terhelt terhére rótt magatartásnak van tényállásszerű része, azaz, ha a tényállítás becsület csorbítására objektíve alkalmas, akkor a cselekmény tényállásszerű. Ekkor kell vizsgálni, hogy valami közvetve, vagy közvetlen kizárja-e a jogellenességet.

[44] A becsületcsorbításra egyébként objektíve alkalmas tényállítás (híresztelés, tényre közvetlenül utaló kifejezés használata) eleve nélkülözi a jogellenességet,

– ha hivatalos személy által a hivatali hatáskörben ügyintézés során, és azzal összefüggésben történt (ami nem más, mint a hivatásbeli köteleesség teljesítése; BH 1991.338., 1994.295., 1998.570., EBH 2000.295., EBH 2003.846.);

– ha ügyfél által peres, vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben történt; ideértve a hatósági ügyet megindító magatartást (beadványt) is (BJD 1195., 3556., 4167., EBH 1999.4., EBH 1999.87., EBH 2004.1011., EBH 2011.2394., EBH 2014.B.3., BH 2004.267., BH 2004.305., BH 2009.135., BH 2014.264.);

– ha a véleménynyilvánítás (bírálat, jellemzés, nézet és kritika) szabadsága alá tartozik és hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt [36/1994. (VI. 24.) AB határozat 3.].

[45] Ezekben az esetekben a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, azonban ennek oka nem a tényállásszerűség hiánya, hanem a jogellenesség – tehát a társadalomra veszélyesség – hiánya. Ilyenkor sem állapítható meg a jogellenesség hiánya (azaz a cselekmény jogellenes), ha a megnyilatkozás szándékosan, vagy a foglalkozási, hivatásbeli köteleesség gondatlan megszegéséből fakadóan hamis közlés, vagy gyalázkodó tartalmú [36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolás III/2/2., 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolás 40.].

[46] Rámutat a Kúria, hogy mindenkit megillet a közügyek vitatásának joga, a közügy intézése pedig nem személytelen, s aki közügyet intéz, annak ez nem magánügye. Ehhez képest a jog gyakorlása – értelemszerűen – az ilyen joggyakorlással érintett oldalán annak elviselését, tűrését jelenti.

[47] A társadalmi megbecsülés nem csak az embert, vagyis a természetes személyt, hanem a jogi személyt is megilleti (BJD 3049., BH 1992.154., BH 1993.139., EBH 2003.843.).

[48] A terhelt vád tárgyát képező tényállítása az önkormányzati tulajdonú nonprofit kft.-re vonatkozott. A Ptk. 3:88. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a gazdasági társaságok jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások. A Ptk. 3:89. § (1) bekezdése szerint gazdasági társaság korlátolt felelősségű társaság formájában is alapítható.

[49] Jelen ügyben e tényállítások – nincs valós tevékenysége a kft.-nek, ezért vesz fel évi több, mint 50 millió forintot, pénzmosásra használja fel a közpénzt – amint azt az eljáró bíróság is megállapította, meghaladják a mindenkit megillető véleménynyilvánítás, nyilvános bírálat, kritika szabadságának határát.

[50] Végül, ha a kifogásolt cselekmény olyan tényállítás (híresztelés stb.), ami becsületcsorbításra objektíve alkalmas, és a jogellenesség hiánya sem állapítható meg, akkor vizsgálható annak a kérdése, hogy van-e olyan közérdek, vagy jogos magánérdek, ami a

tényállítás megtételét indokolta (indokolhatta). Ha pedig ilyen megállapítható, akkor el kell rendelni a valóság bizonyítását (Btk. 229. §).

[51] A valóság (sikeres) bizonyítása büntethetőséget kizáró ok [Btk. 15. § h) pont]. A valós tények közlésének pozitív célja és méltányolható motívuma (közérdek vagy jogos magánérdek) indokolatlanná teheti a megbüntetést. A cél és motívum azonban nem közvetlenül, hanem csupán közvetve, a valóságbizonyítás megengedhetőségének kérdésében való hatósági döntésen és a bizonyítás sikerén keresztül befolyásolja az elkövető büntethetőségét [36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolás II/3/3.]; a bizonyítás elrendelése és a tényállítás (híresztelés stb.) valós volta esetén felmentésnek van helye. Erre a jogi következtetésre azonban csak akkor lehet jutni, amennyiben a valóság bizonyításának van helye, és eredménye azt igazolja.

[52] Az elsőfokú bíróság által elrendelt valóságbizonyítás nem vezetett eredményre, a terhelt nem tudta bizonyítani, hogy azok a tényállításai, tényre utaló kifejezései, melyek szerint „a sértett ellopja a közpénzt, nem végez valós tevékenységet”, valósak.

[53] Az indítvány kifogásolta az eljáró bíró elfogultságát.

[54] Ennek kapcsán a Kúria utal arra, hogy a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint bíróként nem járhat el az, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. A kizárt bíró részvétele a határozathozatalban a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja alapján feltétlen eljárási szabálysértés, és ekként a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati ok. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy a felülvizsgálati eljárást megalapozhatja az említett elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány.

[55] Erre az esetre is vonatkoznak azonban a kizárás egyéb szabályai; így irányadó a Be. 15. § (4) bekezdése is, miszerint a terhelt – mások mellett – a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti.

[56] Jelen ügyben a terhelt az eljáró bíró elfogultságára abból következtetett, hogy szerinte számos eljárási hibát vétett a tárgyalás során. Az ügyben a bíróság 2019. szeptember 24-én tartott tárgyalást, azonban a terhelt az ezt követő három napon belül nem terjesztett elő kizárási indítványt. Ezért az elfogultsági kifogás érvényesítése már önmagában ez okból kizárt.

[57] Megjegyzi a Kúria, hogy az elfogultság azt jelenti, hogy az eljáró bírótól – valamilyen konkrét, az ügy tényein kívül eső ok miatt – a pártatlan, elfogulatlan eljárás az adott ügyben nem várható el. Jelen ügyben ezzel szemben a terhelt utólag, kizárólag a bíróság által meghozott határozat általa kedvezőtlennek ítélt tartalmából, illetve az általa vélt eljárási szabálysértésekből következtetett az ügyben eljáró elsőfokú bíró pártatlanságának a hiányára, ami ekként az eljáró bíró – már előzetesen fennálló – elfogultságának a valószínűsítésére fogalmilag nem alkalmas.

[58] Ekként a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva – a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.B.368/2018/44. számú, illetőleg a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bf.722/2019/11. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, a bűnügyi költség viseléséről pedig a Be. 664. § (1) bekezdés záró fordulata szerint rendelkezett.

IV.

[59] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. július 13.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ